

“OT YOLDULAR YOL ALDILAR”

HASANOĞLAN’DA BÜYÜK BİR BULUŞMA GERÇEKLEŞTİ

Yeni Kuşak Köy Enstitülüler Derneği Ankara Şubesi’nin Mayıs 2009 sonunda yaptığı bir çağrıyla bir araya gelen Ankaralı üniversiteli gençler, sanatçı örgütleri, meslek odaları, Hasanoğlan Köy Enstitüsü ve Yüksek Köy Enstitüsü yapıları çevresinde büyük bir imece başlattılar.

Çoğunluğu üniversiteli gençlerden oluşan, yüz elli kişilik ekip 3 Temmuz Cuma günü başlayan, 6 Temmuz Pazartesi günü, kendi deyimleriyle, “İlk Perdenin Sonu” denerek ara verilen etkinlik sırasında hem çevreyi temizleyip düzenlediler, hem köy enstitülülük ruhunu duyumsayabilmek amacı doğrultusunda yaşamlarına önemli yenilikler kattılar.

70 yıl önce ayağı çarıklı yoksul köylü çocukları elleriyle kurmuşlardı Hasanoğlan’ın tarihi yapılarını. Türkiye’nin on dört ayrı bölgesinden gelip toplanmışlardı. O günlerde Hasanoğlan’da istasyon olmadığından Lalahan’da indirilen kalasları altı kilometre boyunca sürükleyerek götürmüşlerdi. Taş taşımışlardı sırtlarıyla.

70 yıl sonrasında bu kez yine ülkenin dört bir yanından üniversiteli gençler toplanmıştı. Onlarca yıldır değerbilmezliğin yıkımına uğramış, çürümeye bırakılmış Köy Enstitüsü yapıları çevresini temizleyip düzenlemek, ülkenin dikkatini Hasanoğlan’a ve Köy Enstitüsü kurucu düşüncesine çekmek istiyorlardı.

ODTÜ Eğitim topluluğu öğrencilerinden başka Ankara’nın ve ülkenin çeşitli üniversitelerinden yola çıkarak Hasanoğlan’a gelen gençler, her sabah saat 07.00’de davul sesleriyle uyandılar, her kalkan arkadaşını uyandırmaya koştu. Üç beş dakika içinde hazırlandı herkes.

Ekiplere ayrıldılar; birçoğu yaşamlarında ilk kez olarak eline çapa, dirgen, tırmık, kazma, kürek aldı... Şimdi Hasanoğlan Anadolu Öğretmen Lisesi yerleşkesi içinde yer alan eski Köy Enstitüsü ve Yüksek Köy Enstitüsü yapılarının çevresine dağıldılar... Çöp topladılar, ot yoldular, çalı kestiler, toprak kazdılar, kürekle toprak

ve pislik attılar, yığınları traktörlere yüklediler, hurdalıklarda sıra sıra olup elden ele geçirdikleri eşyaları düzene soktular... Güneş yaktı yüzlerini, alınlarından, bedenlerinden terler akarken kana kana su içtiler... Ellerinin acısında, gerilen kaslarının yangısında çalışıp üretmenin, birlikte iş yapmanın, birer enstitü imececisi olmanın hazzını yaşadılar.

Hurdalarla, demir yığınlarıyla boğuşulurken YAPIDER'in usta elleri yol gösterdi; ekip sorumluluklarında çoğunlukla onlar vardı.

AFSADlı sanatçılar bir yandan ellerindeki tarım gereçleri ile çalışmaya katılmaktan geri kalmazken, bir yandan da boyunlarında taşıdıkları fotoğraf makineleriyle, kameralarıyla an an görüntülediler buluşmayı

Her yapının çevresinde ayrı bir grup vardı. Kazma kürek sesleri, toprağa vurulan çapalar, çalılıarı kesen testereler... Akan tere, ağırın bellere, kabaran ellere karışan sesler... "Ay annem duysa, hayatta inanmaz" diyordu bir genç kızımız. Birçoğu da onun gibi düşünüyordu. Elbette inanmayacaktı anneleri... Yaşamı boyunca belki de elini sıcak sudan soğuğa vurmamış, dinlence günlerinde öğlen saatlerine kadar uyumuş ve annesinden kahvaltı beklemişti gençlerimiz... Şimdi sabahın yedisinde uyandırılmışlardı. Hiç gücenmeden, yüksünmeden herkes gibi ellerine kazma kürek almış, yaz güneşinin güneşin altında çalışmaya çıkmışlardı. Çalılarla, yaban otlarla, paslı demirlerle, çöp yığınlarıyla kavgaya girişmişlerdi.

Öğlen sonu kültür, edebiyat, elişi, fotoğraf, ebru, seramik işliklerine dağıldılar. İmecenin aksayan yönlerini eleştirdiler, felsefe konuştular, fotoğrafın, sinemanın kuramsal yapısı üzerine tartışmalar açtılar. Yaptıkları çalışmalarını haber yapmak, düşüncelerini paylaşmak için gazete çıkarmaya davrandılar.

Akşam yemeklerinden sonra köy enstitülü öğrencilerden bugünlere kalmış amfi tiyatrodaki buluşup tiyatro oyunları, müzik dinletileri, fotoğraf, belgesel gösterimleri düzenlediler. Eğlendiler, bilgilendiler, tartıştılar...

Söz verdiler bir kez daha, bin kez daha buluşmaya, kanlarına işlemiştii artık enstitülülük ruhu. Üretirken öğrenecekler, eleştirerek sorgulayacaklar, dünyaya yeni güzellikler katmak için kendi yaşamlarıyla kavgaya girişeceklerdi.

Şarkılar, türküler söyleyerek, zılgıtlar çekerek, yeni tanıdıkları arkadaşlarıyla sarmaş dolaş ayrıldılar oradan.

Onlardan geriye, yeniden Anadolu kültürüyle yoğrulmuş devrimci ve üretken bir kültür, eğitim ortamı yaratmaya yönelmiş azim kaldı, silinmeyecek iz kaldı, açılmış yepyeni bir yol kaldı.

Etkinliğı Yeni Kuşak Köy Enstitülüler Derneğı Ankara Şubesi başlattı; ODTÜ Eğitim Topluluğı, ülkenin değışik yörelerinden öğrenci grupları, YAPIDER, AFSAD, Sanata Saygı Derneğı, Ütopya Kültür Merkezi, Değışim Atölyesi Oyuncuları gibi örgütler katıldı. TMMOB'ye bağılı Mimarlar Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Makine Mühendisleri Odası, Türk Tabipleri Birliğı, Ankara Tabip Odası, ODTÜ Mezunları Derneğı, Dr. Servet Ünsal Tıp Merkezi önemli katkılarda bulundu.

Hasanoğlan Anadolu Öğretmen Lisesi yöneticileri, Elmadağ, Yehimahalle ve Çankaya belediyeleri de kendi olanaklarıyla yardımcı oldular.